

Posudek disertační práce

Uchazeč Ing. Vít Lojda

Název disertační práce Výzkum uplatnění plastových příčných podpor v železniční trati

Studijní obor Konstrukce a dopravní stavby

Školitel doc. Ing. Krejčířiková Hana, CSc.

Oponent doc. Ing. Otto Plášek, Ph.D.

e-mail plasek.o@fce.vutbr.cz

Aktuálnost tématu disertační práce

komentář: Téma disertační práce - uplatnění plastových pražců v konstrukci koleje - je v současné době velmi aktuální. Plastové pražce mohou najít uplatnění tam, kde z nějakých důvodů není možné, nebo vhodné použít pražce betonové a jsou tak náhradou nedostatkových dřevěných pražců, vykazujících zpravidla nedostatečnou životnost. S ohledem na to již někteří evropská správci infrastruktury používají plastové pražce různých tvarů a konstrukcí ve zkušebním provozu a chystají se je uplatnit jako běžnou součást konstrukce koleje. O tom svědčí i připravovaná evropská norma pro zkoušení a ověřování plastových pražců, která je již těsně před vydáním. V celosvětovém měřítku nacházejí plastové pražce již běžné uplatnění, a to zejména v Asii, kde např. v Japonsku se používají pro výhybky a výhybkové konstrukce.

vynikající   nadprůměrný   průměrný   podprůměrný   slabý

Splnění cílů disertační práce

komentář: Hlavním cílem disertační práce bylo ověřit zvolené vlastnosti polymerních pražců a posoudit jejich použitelnost v koleji. Dílčí cíle práce zahrnují poměrně širokou oblast posouzení vlastností plastových pražců, přitom obsahují využití výpočetních analýz, věnovaných průhybu koleje (kapitola 2) a stability bezстыkové koleje (kapitola 3), problematiku teplotní roztažnosti pražce (kapitola 4), množství laboratorních zkoušek odolnosti pražce při namáhání ohybem (kapitola 6), laboratorních zkoušek a insitu měření příčného odporu pražce (kapitola 7), koeficientu teplotní roztažnosti (kapitola 8) a požární odolnosti (kapitola 9).

Všechny dílčí cíle a tedy i hlavní cíl disertační práce uchazeč splnil. Na každý z dílčích cílů by ale bylo možné zaměřit samostatnou disertační práci. Je tedy zřejmé, že rozsah činnosti, zejména množství laboratorních a insitu zkoušek, byl dán reálnými možnostmi uchazeče. U některých dílčích cílů, např. u požární odolnosti, je pak příspěvek uchazeče spíše metodickou záležitostí v uvedené problematice, což však disertant ve své práci poctivě konstatuje.

vynikající   nadprůměrný   průměrný   podprůměrný   slabý

Metody a postupy řešení

komentář: Disertant používá při zpracování vhodně zvolené metody a postupy řešení.

Oceňuji teoretický rozbor každé řešené vlastnosti plastových pražců a vliv na chování pražců a kolejového roštu. Pro výpočet průhybu koleje disertant zvolil klasický model a řešení podle Timošenka, při výpočet průhybu pražce řeší diferenciální rovnici popisující problém numerickou metodou konečných diferencí, není mi známa aplikace této metody pro tuto úlohu. Pro řešení osových sil a stability bezстыkové koleje vhodně kombinuje analytické a numerické metody řešení

problému.

Při stanovení příčných odporů pražce v kolejovém loži vhodně kombinuje laboratorní a insitu zkoušky. Velmi přínosné je stanovení odolnosti pražce při namáhání ohybem za pomoci čtyřbodového ohybu, ze kterých doktorand stanovil meze pružnosti a moduly pružnosti pražců, vyrobených z různých materiálů. Metody pro hodnocení koeficientu teplotní roztažnosti pražce a bezpečnosti pražce z hlediska požáru rovněž považují za vhodně zvolené.

vynikající   nadprůměrný   průměrný   podprůměrný   slabý

Výsledky disertace - konkrétní přínosy disertanta

komentář: Dosažené výsledky považují z hlediska ocenění jednotlivých vlastností pražců za vynikající a inspirativní pro další výzkumné práce. Konkrétní přínosy disertanta jsou zřejmé ve všech předložených teoretických analýz a experimentech.

Dosažené výsledky je ale třeba chápat také v kontextu s množstvím provedených zkoušek a počtem testovaných pražců. Tyto počty jsou úctyhodné s ohledem na samostatnou práci disertanta, nicméně s ohledem na šíři záběru disertační práce nelze všechny výsledky beze zbytku zevšeobecňovat. To se týká většiny experimentálních prací, kde byly zkouškám podrobeny jednotky pražců.

vynikající   nadprůměrný   průměrný   podprůměrný   slabý

Význam pro praxi a pro rozvoj vědního oboru

komentář: Předloženou disertační práci oceňují zejména pro její komplexní přístup k problematice. Disertant shrnul dostupné poznatky v každé sledované oblasti chování příčných pražců, dostupné metody vhodně využil a pokud nebyly k dispozici normové postupy, navrhl vhodnou novou metodiku. Výsledky jsou bezprostředně použitelné pro správce kolejové infrastruktury, kteří mohou definovat konkrétní pravidla pro použití plastových pražců v koleji.

Přínos pro vědní obor v rámci předložených výsledků aplikovaného výzkumu spatřují právě v komplexním přístupu k problematice, aplikaci vhodných metod k dosažení cílů disertační práce a syntéze dosažených poznatků. Práce také poskytuje vhodný metodický základ pro rozvíjení jednotlivých částí disertační práce v další výzkumné činnosti.

vynikající   nadprůměrný   průměrný   podprůměrný   slabý

Formální úprava disertační práce a její jazyková úroveň

komentář: Po formální, jazykové stránce a grafické stránce je dle mého názoru práce na vysoké úrovni. Množství typografických nedostatků, pravopisných chyb a překlepů je naprosto minimální.

S ohledem na šíři záběrů nemá disertační práce obvyklé formální uspořádání, kde zpravidla po přehledu současného stavu a teoretickém základu následuje definice cílů disertační práce, popis zvolených metod a prezentace dosažených výsledků. Tuto formu aplikuje disertant v podstatě na zkoumání jednotlivých vlastností příčných pražců, což je ale vhodnější pro orientaci v dané části disertační práce. Nicméně toto formální uspořádání je doplněno samostatnou částí na popis konstrukce železničního svršku a příčné pražce.

Množství zdrojů použité literatury odpovídá zpracovávané problematice, literatura vhodně pokrývá současný stav poznání, seznam a citace jsou ve shodu se standardy.

vynikající   nadprůměrný   průměrný   podprůměrný   slabý

Připomínky

K předložené disertační mám následující konkrétní připomínky a dotazy:

- kap. 2.4 - prosím o vysvětlení, zda by bylo možné použít numerické řešení výpočtu průhybu pro betonové pražce proměnného průřezu;
- kap. 5.1.3 - proč byly zvoleny pro experimentální část betonové pražce dl. 2,4 m, nikoliv 2,6 m jako pražce dřevěné a plastové, v té souvislosti postrádám parametr délky pražce v tabulce 15;
- kap. 6.3, 6.4 - jak bylo stanoveno zatížení Fpz, prosím o vysvětlení, jak je z hlediska pracovního diagramu stanovena mez pružnosti;
- kap. 6.5.1 - jaká je souvislost vizko-elastického chování s vnitřním útlumem, jaký je vliv těchto vlastností na modul pružnosti, jak byly pro vztah (48) stanoveny veličiny delta Fpz a delta d;
- kap. 6.7 - Obr. 44, jak byl při výpočtu průhybu koleje zohledněn průhyb pražce;
- kap. 7.2.4 - Obr. 58, proč je uvažována příčná síla Fx při posunu 2,0 mm?
- kap. 7.3.1 - prosím o vysvětlení, jaké hodnoty sil Fx byly použity, v této souvislosti postrádám definici alfacr, chybí vztah;
- kap. 7.3.6 - nesouhlasím s tvrzením, že překročení meze kluzu fy d způsobí porušení kolejnicového pásu prostým tlakem, ani zdaleka není dosaženo pevnosti kolejnicové oceli;
- kap. 8.3 - Obr. 67, byly současně s teplotou sledovány změny rozchodu koleje?
- kap. 10 - je nutné uvažovat přechodové oblasti pro plastové pražce (např. podložky pod patu kolejnice upravené tuhosti)?

Další drobné připomínky k práci:

- kap. 1.4 - Obr. 8, není jasné, co jsou hlavní a vedlejší tratě;
- kap. 2.4.3 - uvažovaná tuhost podložky pod patu kolejnice je poměrně vysoká (ale reálná), průměrné hodnoty jsou nižší;
- kap. 4.4 - uvedené rozsahy zkrácení a prodloužení pražce vlivem změny teplot budou mít vliv i na příčnou stabilitu pražců v kolejovém loži, a to zejména v obloucích malých poloměrů;
- kap. 6.1, Obr. 25 je nepřehledný;
- kap. 6.5 - pojem tuhost je zde používán poměrně volně, bylo by vhodné definovat a používat pojmy jako je celková tuhost koleje, globální tuhost, tuhost upevnění, tuhost podloží apod.;
- kap. 6.8 - poslední řádek - uvedena není směrodatná odchylka, ale variační součinitel;
- kap. 7.2.3 - rázové zatěžovací zkoušky ve standu jsou podle mého názoru nevypovídající, navzájem se překrývají a tím ovlivňují výsledky;
- kap. 7.4 - postrádám jednoznačné určení bilineárního modelu příčného odporu;

Závěrečné zhodnocení disertace

;Doktorskou disertační práci považuji jako celek za velmi přínosnou a užitečnou a její výsledky jsou bezprostředně použitelné pro praxi.
Závěrem konstatuji, že doktorská disertační práce disertanta Ing. Víta Lojdy splňuje nároky na disertační práci a na základě této práce navrhuji uchazeči udělení akademického titulu Ph.D. ve studijním oboru Konstrukce a dopravní stavby.

Doporučuji po úspěšné obhajobě disertační práce udělení titulu Ph.D.

ano ne

Datum: 2. 10. 2020

Podpis oponenta: .....